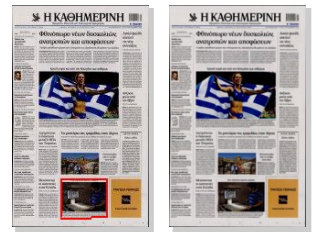

2. ΕΝΑ ΠΡΟΤΥΠΟ ΑΡΧΕΙΟ ΓΝΩΣΗΣ

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 21/08/2016 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 21/08/2016

Σελίδα: 1

Ενα πρότυπο αρχείο γνώσης

Μέσα από τη διαδικτυακή μηχανή αναζήτησης Search Culture, το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης παρέχει πρόσβαση σε χιλιάδες ψηφιοποιημένα τεκμήρια πολιτισμού, που ο αριθμός τους αυξάνεται συνεχώς. Μέσω μιας διαδικασίας που ξεκίνησε πριν από 20 χρόνια, το ΕΚΤ έχει φθάσει στην αιχμή της τεχνολογίας με σκοπό τη διάχυση της γνώσης. **Τ**

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΤΕΧΝΕΣ & γράμματα

ΚΥΡΙΑΚΗ 21 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2016

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ
ΙΔΡΥΜΑ
ΟΜΙΛΟΥ
ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Ενα ψαχτήρι για τον πολιτισμό

Μέσω του SearchCulture, που έχει αναπτύξει το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης, ο πλούτος φανερόνεται σε όλους

Του ΣΑΚΗ ΙΩΑΝΝΙΝΗ

«Είναι συγκινητικό να αγγίζεις αντικείμενα που διατηρούνται μέσα στους αιώνες. Να σκεφτείσαι ότι πριν από εσένα υπήρξαν άνθρωποι που αφιέρωσαν τη ζωή τους για να τα διατηρήσουν και να τα σώσουν. Είναι αντικείμενα με ιδιαίτερη ενέργεια», λέει στην «Κ» ο Γιάννης Βουλγαράκης της μονάδας ψηφιακής διακρίσεως του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης (ΕΚΤ).

Πριν από μερικές ημέρες επέστρεψε από την τελευταία αποστολή του ΕΚΤ στην Ιερή Μονή Αγίου Ιωάννη του Θεολόγου της Πάφου για να συνεχίσει την ψηφιοποίηση των χειρογράφων του μοναστηρίου. Πέρασε δέκα ημέρες στη βιβλιοθήκη της μονής φωτογραφώντας περιγράμματα, ελπίδα, ευαγγέλια και σπάνια χειρόγραφα με περίτεχνους διακοσμούς. Στα εργαστήρια του ΕΚΤ, στο υπόγειο του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών, μας δείχνει στην οθόνη του υπολογιστή του την ψηφιοποιημένη εικόνα ενός από τα σπουδαιότερα ευαγγελιασμένα λειτουργικά ελπίδαρια των αρχών του 13ου αιώνα.

«Σε να το φωτογραφάρουμε, στήσαμε ένα μικρό στούντιο στον χώρο της μονής. Με μεγάλη προσοχή τοποθετούσαμε το ελπίδαριο σε ένα ειδικό μαύρο βελούδινο ύφασμα, για να γίνουν ορατές οι λεπτομέρειες της περιγραφής. Συναντήσαμε δυσκολία με την αποτύπωση, λόγω της αντανάκλασης των χρυσών, αλλά την ξεπεράσαμε», σημειώνει. Πρόκειται, τα χρόνια του ελπίδαριου παραφωτισμού και χαλάρω. Η παράδοση απαντάει με μεγάλο λεπτομέρεια την Αγία Τράπεζα με τον Άγιο Βασίλειο στο κέντρο να κρατά στα χέρια του παρόμοιο ελπίδαριο και να τελεί τα θεία λειτουργία σε ένα ναό με δύο νεαρούς διακόνους, δεξιά και αριστερά της εισόδου του ναού. Η χρήση των διακοσμητικών μοτίβων φανερώνει τη συνδυασ-

Στα εργαστήρια του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης, το εξειδικευμένο προσωπικό αναλαμβάνει τις «δυσκολες» αποστολές για την ψηφιοποίηση σπάνιων χειρογράφων, ιστορικών εγγράφων και επιγραφών, ενώ δοκιμάζονται και νέες τεχνικές τριδιάστατης εκτύπωσης.

Οι χρήστες μπορούν να περιηγηθούν συνολικά σε περίπου 100.000 πολιτιστικά αγαθά 38 φορέων, που συνεχώς εμπλουτίζονται.

«Με κανόνες και σαφή δικαιοσύνη», σημειώνει η διευθύντρια του ΕΚΤ δρ Εύη Σακίνη.

«Η τεχνολογία εκδημοκρατίζει την πρόσβαση στην πολιτιστική μας κληρονομιά», λέει στην «Κ» η διευθύντρια του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης δρ Εύη Σακίνη.

μιας τύπου που αναπτύχθηκε τον 12ο αιώνα και υποδιόταν ως τότε προέλευσης την Κωνσταντινούπολη.

Οι παραπάνω χρηστικές πληροφορίες προέρχονται από το βιβλίο «Οι Θεσσαυροί της Μονής Πάφου» (εκδ. Αθήνων, 1988) και, για να μελετήσει ένας ερευνητής το σπάνιο ελπίδαριο, θα πρέπει να μεταβεί στο νησί, να πάρει ειδικά άδεια και να υποβάλει το χειρόγραφο σε μια μικρή «αξιολογία». Το ευχέρως να μπορεί να γίνει γι' αυτό και να το δει από κοντά είτε στις αρχές κάποιου βιβλίου ή στο πλαίσιο κάποιου έκθεσης. Ωστόσο, χάρις στην τεχνολογία και στους μηχανισμούς που έχει αναπτύξει το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης και στην εξειδίκευση της Μονής Πάφου, αυτές οι αποστάσεις και οι δυσκοιές εκπαιδευτικά και τα ψηφιοποιημένα ελπίδαρια θα καταλήξουν σύντομα στην οθόνη του υπολογιστή μας μέσω της διαδικτυακής μηχανής αναζήτησης SearchCulture, που έχει αναπτύξει το κέντρο και έχει τεθεί σε λειτουργία.

«Η τεχνολογία εκδημοκρατίζει την πρόσβαση στο πολιτιστικό απόθεμα. Η χρήση της απαιτεί συνεργασία, συλλογικότητα, τηρήσει κανόνων, συνέπεια και καλή χρήση των πόρων που έχουμε στη διάθεσή μας. Λέει στην «Κ» η διευθύντρια του ΕΚΤ δρ Εύη Σακίνη. Μόλις με υπερίσχυσε για την πολιτιστική μηχανή αναζήτησης που δημιούργησε το κέντρο τεκμηρίωσης, η οποία στηρίζεται σε τεχνολογία ακριβώς που παράγει το ίδιο το ΕΚΤ και στη συνεργασία με τους πολιτιστικούς φορείς οι οποίοι ψηφιοποιούν τα αρχαία και τα έργα τους με βάση τις προδιαγραφές και την τυποποίηση που έθεσε το κέντρο.

Σε ένα φιλικό περιβάλλον για τον χρήστη, βλέπουμε εγγραφο του Βυζαντινού Βασιλείου από τη συλλογή της Στέγης Γραμμάτων και

Από τη βιβλιοθήκη του ΕΚΤ, που είναι ανοικτή για το κοινό, οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να έχουν ηλεκτρονική πρόσβαση σε διεθνείς βάσεις δεδομένων και σε επιστημονικό περιοδικό.

Τεκνών, εντυπωσιακό κομμάτι του Αρχαιολογικού Μουσείου Χανίων, πολύς αριθμός του ΔΗΠΕΘΕ Κορινθίας, αλλά και ψηφισμένα από το Ιδρυμα Γεωργίου Ζωγγολοπούλου. Οι χρήστες μπορούν να περιηγηθούν συνολικά σε περίπου 100.000 πολιτιστικά αγαθά 38 φορέων, που συνεχώς εμπλουτίζονται. Ο συλλογικός πλούτος του SearchCulture

είναι ακόμη ενδεικτικός της ωριμότητας των πολιτιστικών φορέων, οι οποίοι ανταλλάσσουν τα στοιχεία της σπουδαιότητας του χειριζόμενου και τα φορέα που απασχολούνται για τους ίδιους. Οι φορείς είναι πάντα η πηγή των πολιτιστικών αγαθών. Εμείς μεσολαβούμε για να έχουμε φορέα στην τον πλούτο σε όλους, τονίζει η διευθύντρια του ΕΚΤ.

Το ψηφιοποιημένο λειτουργικό ελπίδαριο (αρ. 707) του 13ου αιώνα από τη Βιβλιοθήκη της Ιερής Μονής Πάφου, το οποίο θα ενταχθεί στο ψηφιακό αποθετήριο που δημιουργεί το ΕΚΤ για τη μνημ.

Ενας από τους φορείς που συνεργάζεται εδώ και 15 χρόνια με το ΕΚΤ είναι η Υπηρεσία Συντηρήσεως Μνημείων Αρχαίας (ΥΣΜΑ). Πρόσφατα, μάλιστα, παρουσιάστηκε το ψηφιακό αποθετήριο με το ανασταλμένο έργο του φορέα αρχικά για το Ερμείο, το οποίο περιέχει 4.000 τεκμήρια από βιβλία και φωτογραφίες μέχρι κατόψεις, μελέτες και πρακτικά συνέδριων από τα έργα αναστώσεων, τα οποία εντάσσονται εντελώς μέσα από το SearchCulture. «Η τεκμηρίωση της ΥΣΜΑ ήταν υποδειγματική και πολύ καλά οργανωμένη. Αυτό που κάναμε ήταν να βγάλουμε τον πλούτο που προσοφάν για λίγους σε όλο τον κόσμο», τονίζει η κ. Σακίνη.

Η προσπάθεια του ΕΚΤ στην κατεύθυνση ψηφιοποίησης του πολιτισμού ξεκίνησε πριν από περίπου 20 χρόνια. Σε αυτό το διάστημα αποκτήθηκε τεχνολογία, αναπτύχθηκε η απαιτούμενη τεχνολογία και οι φορείς «πειστήκαν» ότι έπρεπε να ανοίξουν τα συστήματά τους και να βγάλουν έναν πολιτιστικό πλούτο για χρήση και επανάχρηση. «Με κανόνες όμως και σαφή δικαιοσύνη», σημειώνει με νόημα η κ. Σακίνη. Οι φωτογραφίες, τα βίντεο, τα αρχιτεκτονικά σχέδια, οι τριδιάστατες απει-

κονήσεις, τα έγγραφα και τα πρακτικά των συνεδρίων, όλα όσα συνοδεύουν τα πολιτιστικά αγαθά που παρουσιάζονται στη μηχανή αναζήτησης υποκινούνται σε διαδικασίες που μπορεί να αφορούν είτε μόνο την πηγή, όπως στις φωτογραφίες του Ελληνικού Κέντρου Βυζαντινών - Υψηλόν, ή την πιο αυστηρή μορφή τους, όπως συνθέσεις συμβαίνει με τα τεκμήρια που διαθέτουν οι αρχαιολογικοί φορείς.

Μια σημαντική καινοτομία του SearchCulture είναι η δυνατότητα του ενοποιητικού εμπλουτισμού της πληροφορίας που οδηγεί στην καλύτερη διασύνδεση των δεδομένων. Με απλά λόγια, η αποτελεσματικότητα αρκεί να αντικαταστήσει με τη μορφή όχι μόνο με τη χρονολογία του αλλά και με την αρχαία χρήση του. «Τα παρθένα, ένα στέγιο μπορεί να αναφέρεται στη μάχη του Μαραθώνα. Ο χρήστης θα μπορεί να εντοπίζει διάφορα άλλα αντικείμενα με αυτό το κριτήριο αναφοράς, που όμως δεν προκύπτει από τη χρονολογία του ή την τυπολογία του. Αυτό αφορά ένα δεύτερο επίπεδο πληροφορίας», τονίζει η κ. Σακίνη και επισημαίνει ότι με αυτόν τον τρόπο το πολιτιστικό αγαθά αποτελούν ένα πρωτογενές υλικό, μια πηγή ψηφιακών δεδομένων προς διάφορες εφαρμογές. «Εκπαιδευτικές, ερευνητικές ή ακόμη και τουριστικές. Φαντασία χρειάζεται», σημειώνει.

Στην τεχνολογία μας στα έγκαιρα του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών, εκεί όπου βρίσκονται τα εργαστήρια του ΕΚΤ, βλέπουμε τους χώρους όπου ψηφιοποιούνται επιλεκτικά ορισμένα σπάνια ιστορικά έγγραφα με υψηλές απαιτήσεις, αλλά και τους χώρους όπου φυλάσσονται τα αρχαία των φορέων, διαδίδει η πολιτιστική μας κληρονομιά σε ψηφιακή μορφή. Το ΕΚΤ, όπως μας εξηγούν, δεν πρόκειται να αντικαταστήσει την ιδιαιτε-

Όταν ένα κεμπάκι ψηφιοποιηθεί, ακολουθεί την εξής πορεία: καταλογισμός, τεκμηρίωση, έλεγχος ποιότητας, σημασιολογικός εμπλουτισμός, «ανέβασμα» στο ψηφιακό αποθετήριο του φορέα και σύνδεση με το SearchCulture.

«Είναι συγκινητικό να αγγίζεις σπάνια χειρόγραφα που άντεξαν αιώνες και να συμβάλεις και εσύ στη διατήρησή τους», τονίζει ο κ. Βουλγαράκης της ομάδας ψηφιοποίησης.

πρωτοβουλία και μέλητα η αγορά έχει αποκτήσει σημαντική τεχνολογία από τα έργα ψηφιοποίησης που υλοποιήθηκαν τα προηγούμενα χρόνια. Όπως και το ιστορικό Ελπίδαριο της Μονής Πάφου, όταν ένα κεμπάκι φωτογραφηθεί και ψηφιοποιηθεί ακολουθεί συγκεκριμένη πορεία που θα μπορούσε να περιγραφεί απλοποιημένα και χωριστά ως εξής: καταλογισμός, τεκμηρίωση, έλεγχος ποιότητας, σημασιολογικός εμπλουτισμός, «ανέβασμα» στο ψηφιακό αποθετήριο του φορέα και σύνδεση με το Εθνικό Ιδρυμα (Εθνικό - αρχαίο SearchCulture, το οποίο με τη σειρά του παρέχει υλικό στην ευρωπαϊκή μηχανή αναζήτησης Ευρωπαϊκή. Η παραπάνω δομή μπορεί να φαίνεται απλή αλλά στηρίζεται σε ένα πολύπλοκο και πολυσύστημα τεχνολογικό αρκαστικό, το οποίο το ΕΚΤ είναι υποχρεωμένο να αναβαθμίζει κάθε φορά που εφευρεθεί μια διεύθυνση, όπως μας εξηγεί η διευθύντρια του κέντρου.

Η Εύη Σακίνη πέρασε το κατώφλι του ΕΚΤ το 1997 και από τις θέσεις ειδήσεων που ανέλαβε παρακολούθησε από κοντά όλα τα έργα του φορέα και πώς από διακριτικές τεχνολογίες έγινε ο ίδιος παραγωγός και να δώσει την ταυτότητα του και τη σύνδεση του με τις ανθρωπιστικές επιστήμες. Μόλις με τα καλύτερα λόγια για τον επηρεασμό και το υψηλό επιστημονικό επίπεδο των συνεργατών και θα θέλαμε απαντήσει για το μέλλον του φορέα. Ο πολιτισμός, όπως λέει, έχει έλκος βάθος στο κέντρο. «Το ΕΚΤ είναι ο εθνικός φορέας οργάνωσης και διάδοσης της ψηφιακής πληροφορίας που παράγει η επιστημονική έρευνα. Εμείς βλέπουμε τον πολιτισμό ως επιστήμη», καταλήγει.

Επικοινωνήστε
στο www.searchculture.gr